

Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach gospodarczych

Zapotrzebowanie na kwalifikację

Wykazanie, że kwalifikacja odpowiada na aktualne oraz przewidywane potrzeby społeczne i gospodarcze (regionalne, krajowe, europejskie).

Możliwe jest odwołanie się do opinii organizacji gospodarczych, trendów na rynku pracy, prognoz dotyczących rozwoju technologii, a także strategii rozwoju kraju lub regionu.

Mediacja rozumiana jako alternatywna metoda rozwiązywania sporów (ADR) pozwala uczestnikom określić kwestie sporne, zmniejszyć bariery komunikacyjne, opracować propozycje rozwiązań i, jeśli taka jest wola stron, zawrzeć wzajemnie satysfakcjonujące porozumienie. Powodzenie mediacji jako skutecznej metody rozwiązywania konfliktów zależy jednak od profesjonalizmu mediatorów, wysokiego poziomu ich kwalifikacji i etyki zawodowej. Znajduje to odzwierciedlenie w przyjętych rozwiązaniach prawnych – krajowych i europejskich oraz w rosnącym zapotrzebowaniu na usługi mediatorów. Obecnie brakuje w Polsce określonych przez prawo kwalifikacji mediatorów. Włączenie kwalifikacji „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych” do ZSK pozwoli na ustandaryzowanie procesu nadawania kwalifikacji mediatorom oraz podkreślenie rangi jaką mediacje odgrywają w życiu społecznym i gospodarczym.

Szczególne znaczenie odgrywa mediacja ze skierowania sądu. Zwiększenie zastosowania tej formy stanowiącej swoisty rodzaj postępowania pomocniczego wpłynie na sprawność rozstrzygania spraw w postępowaniu sądowym.

Istotne jest, iż mediacja, pod pewnymi warunkami, może być stosowana na każdym etapie postępowania w tym w ramach prowadzonego przez sąd postępowania dowodowego/. Pozwala zatem na skuteczne zakończenie spraw wieloletnich oraz złożonych i generujących wysokie koszty postępowania, w szczególności z zakresu postępowania nieprocesowego,

np. w sprawach o podział majątku wspólnego czy dział spadku. Udział w postępowaniu mediacyjnym oznacza dla zainteresowanych również istotne korzyści finansowe w postaci zwrotu części opłaty oraz braku dalszych kosztów postępowania związanych z jego spornym charakterem.

I. Rola mediacji we współczesnym życiu społecznym i gospodarczym.

Mediacja staje się współcześnie nie tylko istotnym komponentem systemu prawa i wymiaru sprawiedliwości, ale również ważnym sposobem rozwiązywania problemów życia społecznego. Zgodnie z *Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE* z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. U. UE L z dnia 24 maja 2008 r.) państwa członkowskie zostały wezwane do stworzenia alternatywnych, pozasądowych procedur, gdyż zagwarantowanie lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, stanowiące jeden z celów w ramach polityki Unii Europejskiej w zakresie ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, powinno obejmować także dostęp do sądowych oraz pozasądowych metod rozwiązywania sporów. Dyrektywa powinna przyczynić się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w szczególności jeśli chodzi o dostępność usług mediacyjnych.

W wyniku prac instytucji międzynarodowych lub ponadnarodowych przyjęto międzynarodowe standardy dotyczące mediacji, które znajdują swoje odzwierciedlenie w: *Rekomendacji Nr R (99) 19 Komitetu Ministrów [Rady Europy] dla Państw Członkowskich o mediacji w sprawach karnych* (przyjęta przez Komitet Ministrów 15 września 1999 r. na 679 posiedzeniu przedstawicieli Ministrów), *Rekomendacji Komitetu Rady Ministrów Rady Europy Rec (2002) 10* z 18 września 2002 r. o mediacji w sprawach cywilnych, a także *ustawie wzorcowej z 2002 r. o międzynarodowej koncyliacji handlowej* przyjętej przez Komisję Międzynarodowego Prawa Handlowego ONZ. Szczególne zainteresowanie mediacją dotyczy sfery stosunków cywilnych i gospodarczych, gdyż fundamentalne zasady prawa prywatnego, takie jak autonomia woli, swoboda umów, brak

podporządkowania i równorzędność stron stosunku prawnego stanowią naturalną domenę zastosowania mediacji.

Jednym z kierunków działań Ministerstwa Sprawiedliwości, w ramach „Strategii modernizacji przestrzeni sprawiedliwości w Polsce na lata 2014-2020” jest szerokie wykorzystywanie alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR) oraz związana z tym popularyzacja idei mediacji, prowadząca do znacznego zwiększenia zakresu wykorzystania tego narzędzia na etapie poprzedzającym postępowanie przed sądem. W tym celu prowadzone są prace legislacyjne mające na celu uproszczenie procedur mediacyjnych oraz zachęcające strony do szerszego korzystania z polubownego rozwiązywania sporów i konfliktów. Metody ADR, w tym mediacja zostały usytuowane w strukturze organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości w odrębnym departamencie (Zespół ds. Mediacji w ramach Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich), co spowodowało urealnienie prowadzenia skutecznych działań na rzecz upowszechniania i popularyzacji metod ADR w rozwiązywaniu sporów.

II. Zasięg mediacji

Zauważalnym efektem powyższych działań jest systematyczny wzrost liczby spraw kierowanych do mediacji. Do popularyzacji mediacji przyczyniła się także w pewnym stopniu zmiana przepisów prawnych, która nastąpiła od 1 stycznia 2016 r., kiedy to weszły w życie nowe przepisy kodeksu postępowania cywilnego zmieniające zasady prowadzenia mediacji [ustawa z dnia 13 października 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, Dz.U. 2015, poz.]. Celem nowelizacji było rozszerzenie i upowszechnienie wykorzystywania mediacji w sprawach cywilnych zwłaszcza pomiędzy przedsiębiorcami.

Według danych Wydziału Statystycznego Informacji Zarządczej – Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości (<https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/>) łączna liczba spraw cywilnych skierowanych do postępowań mediacyjnych w sądach okręgowych i rejonowych w całym kraju, wzrosła na przestrzeni ostatnich 10 lat z poziomu 1448 w 2006 roku do 6438 spraw w 2016 roku, przy czym najbardziej zauważalny wzrost nastąpił w ostatnim

czasie, czyli w 2016 roku. Jeszcze większy wzrost spraw skierowanych do mediacji należy odnotować w sprawach gospodarczych – w skali kraju liczba postępowań mediacyjnych wzrosła ze 116 spraw w 2006 roku do 2034 w 2016 w sądach okręgowych oraz z poziomu 140 spraw w 2006 roku do 4210 spraw w 2016 roku w sądach rejonowych. Na szczególną uwagę zasługuje dynamiczny wzrost liczby spraw z zakresu prawa pracy w sądach rejonowych. Liczba spraw, w których strony konfliktu pracowniczego skierowano do mediacji na podstawie postanowienia sądu wzrosła z 33 spraw w 2006 roku do 1409 spraw w 2016 roku, przy czym w przeciągu roku nastąpił blisko trzykrotny wzrost mediacji pracowniczych, z 512 w 2015 roku do 1409 w 2016 roku.

III. Mediacja w kontekście prawnym

Mediacja w sprawach cywilnych jest instytucją, która została wprowadzona do polskiego porządku prawnego 10 grudnia 2005 roku z mocy Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2005, nr 172, poz. 1438. Projekt ustawy został stworzony przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości w latach 2002-2003. Przyjęto wówczas założenie, że „mediatorem w sprawach cywilnych może być każda osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych i korzystająca w pełni z praw publicznych, za wyjątkiem sędziego, który nie jest w stanie spoczynku”. Próbę dookreślenia kompetencji mediatorów podjęła Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów, która jest zespołem doradczym Ministra Sprawiedliwości do spraw szeroko rozumianej problematyki Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów. Rada uchwaliła 26 czerwca 2006 „Standardy prowadzenia mediacji i postępowania mediatora”, wskazując, że powodzenie mediacji jako skutecznej metody rozwiązywania konfliktów zależy w dużym stopniu od profesjonalizmu mediatorów i wysokiego poziomu ich etyki zawodowej. Z dniem 30 stycznia 2016. weszło w życie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów. Rozporządzenie wprowadziło nową kategorię „stałych

mediatorów”. Obecnie na listy stałych mediatorów prowadzone przez prezesów sądów okręgowych może zostać wpisany mediator (każda osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych i korzystająca w pełni z praw publicznych, za wyjątkiem sędziego, który nie jest w stanie spoczynku), który spełnia dodatkowo następujące warunki: nie był karany za przestępstwo umyślne, co najmniej 26-letni, znający język polski oraz posiadający wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji (w rozporządzeniu przykładowo wskazano, że dokumenty powinny poświadczać m.in. odbycie szkolenia z zakresu mediacji, określać specjalizację mediatora oraz jego wykształcenie).

Rozporządzenie w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów należy ocenić jako krok we właściwym kierunku, ale - w kontekście zapotrzebowania na profesjonalne usługi mediatorów i braku regulacji na rynku szkoleniowym - w dalszym ciągu niewystarczający. W związku z tym istnieje potrzeba dookreślenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do prowadzenia mediacji sądowych i pozasądowych, do czego przyczyni się włączenie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze

Wyjaśnienie, czym kwalifikacja różni się od wybranych kwalifikacji o zbliżonym charakterze. Punktem odniesienia powinny być kwalifikacje funkcjonujące w ZSK. Ponadto wskazanie kwalifikacji wpisanych do ZRK, które zawierają co najmniej jeden taki sam zestaw efektów.

Brak kwalifikacji o zbliżonym charakterze

Grupy adresatów

Informacja na temat grup osób, które mogą być szczególnie zainteresowane uzyskaniem danej kwalifikacji, np. osoby zarządzające nieruchomościami, specjaliści z zakresu telekomunikacji, kobiety powracające na rynek pracy.

Kwalifikacją mogą być zainteresowani:

- prawnicy różnych specjalności, przede wszystkim: adwokaci, radcowie prawni, komornicy i notariusze, doradcy podatkowi;
- psychologowie biznesu;

- przedstawiciele przedsiębiorców, którzy kwalifikację z zakresu mediacji mogą wykorzystać w kontaktach z pracownikami, kontrahentami i klientami;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych zrzeszających przedsiębiorców, działających na rzecz biznesu, związanych z prowadzeniem postępowań arbitrażowych;- studenci różnych kierunków studiów (m.in. prawo, psychologia, socjologia, pedagogika).

Warunki przystąpienia do walidacji

Określenie (w razie potrzeby) warunków, które musi spełniać osoba, aby przystąpić do walidacji i móc uzyskać kwalifikację (np. wymagany poziom wykształcenia).

Podczas określania tych warunków warto mieć na uwadze, że nie są one tożsame z warunkami zatrudnienia (np. ważnymi badaniami lekarskimi). Doświadczenie zawodowe powinno być wskazywane jako warunek jedynie w uzasadnionych przypadkach – kompetencje wynikające z praktyki zawodowej powinny być odzwierciedlone przede wszystkim w efektach uczenia się wymaganych dla kwalifikacji.

Wskazane warunki przystąpienia do walidacji powinny być możliwe do zweryfikowania.

Osoba przystępująca do walidacji musi posiadać kwalifikację pełną na poziomie 4 PRK, zgodnie z art. 8 ustawy o ZSK.

Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji

Omówienie perspektyw zatrudnienia i dalszego uczenia się, najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju osobistego i zawodowego osób zainteresowanych uzyskaniem kwalifikacji.

Możliwe jest wskazanie przykładowych stanowisk pracy, na które będzie mogła aplikować osoba posiadająca daną kwalifikację.

Osoba posiadająca kwalifikację *Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych* może znaleźć zatrudnienie w instytucjach oraz podmiotach, w których istotne są kompetencje z zakresu prowadzenia mediacji oraz sztuki rozwiązywania konfliktów m.in.:

- kancelariach lub ośrodkach mediacyjnych;
- organizacjach biznesowych;
- korporacjach o zasięgu międzynarodowym
- podmiotach zajmujących się obrotem wierzytelnościami;
- spółkach prawa handlowego;
- klubach sportowych;

- samorządzie terytorialnym i administracji publicznej.

Osoba posiadająca kwalifikację może również prowadzić własną działalność gospodarczą (kancelaria mediacyjna) lub świadczyć usługi na zlecenie w zakresie mediacji oraz uzyskać wpis na listę Stałych Mediatorów prowadzoną przez Sądy Okręgowe (po spełnieniu dodatkowych wymagań: nie była karana za przestępstwo umyślne, co najmniej 26-letnia, znająca język polski oraz posiadająca wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji (w rozporządzeniu przykładowo wskazano, że dokumenty powinny poświadczać m.in. odbycie szkolenia z zakresu mediacji, określać specjalizację mediatora oraz jego wykształcenie).

Uprawnienia związane z posiadaniem kwalifikacji

Wskazanie, o jakie uprawnienia może się ubiegać osoba po uzyskaniu kwalifikacji.

Jeśli z uzyskaniem kwalifikacji nie wiąże się uzyskanie uprawnień, należy wpisać „Nie dotyczy”.

Nie dotyczy

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Zwięzła, ogólna charakterystyka wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych poprzez określenie działań, do których podjęcia będzie przygotowana osoba posiadająca daną kwalifikację.

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się powinna nawiązywać do charakterystyki odpowiedniego poziomu PRK, w szczególności odpowiadać na pytania o przygotowanie osoby posiadającej kwalifikację do samodzielnego działania w warunkach mniej lub bardziej przewidywalnych, wykonywania działania o różnym poziomie złożoności, podejmowania określonych ról w grupie, ponoszenia odpowiedzialności za jakość i skutki działań (własnych lub kierowanego zespołu).

Osoba posiadająca kwalifikację *Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych* jest gotowa do samodzielnego planowania i przeprowadzania pełnego procesu mediacji w sprawach gospodarczych zarówno w postępowaniach sądowych, jak i pozasądowych. Dokonuje analizy konfliktu, rozpoznaje przedmiot sporu oraz stanowiska i oczekiwania stron. Na podstawie analizy ocenia czy ma przeciwwskazań do zastosowania mediacji. Jest przygotowana do motywowania i wspierania stron w poszukiwaniu rozwiązań sprzyjających rozwiązywaniu konfliktów. Stosując techniki zarządzania emocjami oraz techniki negocjacyjne prowadzi strony do uzyskania porozumienia końcowego.

Sporządza dokumenty mediacyjne oraz ustala zasady przestrzegania osiągniętego porozumienia. Aktualizuje swoją wiedzę z zakresu mediacji oraz zastosowania podstaw prawnych związanych z procedurą mediacji. Posiada podstawową wiedzę z zakresu prawoznawstwa, prawa cywilnego i gospodarczego i umie ją wykorzystać w postępowaniu mediacyjnym. Potrafi zweryfikować zdolność podmiotów do uczestniczenia w postępowaniu mediacyjnym oraz określić konsekwencje wynikające z zawarcia ugody. Przygotowuje niezbędną dokumentację mediacyjną. Posługuje się językiem prawnym, w szczególności w zakresie redakcji jednoznacznego i niesprzecznego tekstu ugody. W zakresie wiedzy specjalistycznej, przekraczającej własne umiejętności współpracuje z ekspertem zewnętrznym - prawnikiem.

Jest przygotowana do reagowania oraz rozwiązywania problemów, często w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach.

Osoba posiadająca kwalifikację przyjmuje odpowiedzialność za wykonywane działania zawodowe.

Wyodrębnione zestawy efektów uczenia się

Wykaz zestawów efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji, zawierający: numer porządkowy (1, 2, ...), nazwy zestawów, orientacyjne odniesienie każdego zestawu do poziomu PRK oraz orientacyjny nakład pracy potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia w każdym zestawie.

Nazwa zestawu powinna:

- *nawiązywać do efektów uczenia się wchodzących w skład danego zestawu lub odpowiadać specyficznie wchodzących w jego skład efektów uczenia się,*
- *być możliwie krótka,*
- *nie zawierać skrótów,*
- *gdy jest to możliwe, być oparta na rzeczowniku odczasownikowym, np. „gromadzenie”, „przechowywanie”, „szycie”.*

01 Ustalenie zasad współpracy (10. h kurs + 5 h pracy własnej)

02. Prezentowanie stanowisk stron (6 h kurs + 3 h pracy własnej)

03. Rozpoznawanie interesów stron (18. h kurs + .12. h pracy własnej)

04. Generowanie opcji i poszukiwanie rozwiązań(20. h kurs + 12. h pracy własnej)

05. Sporządzenie porozumienia końcowego i dokumentów mediacyjnych(.16h kurs + 8 h pracy własnej)

06. Posługiwanie się wiedzą z zakresu prawa niezbędną na każdym etapie mediacji (20h kurs + 5h pracy własnej)

Zestaw efektów uczenia się:

01. Ustalenie zasad współpracy

Poszczególne efekty uczenia się w zestawach

Zestaw efektów uczenia się to wyodrębniona część efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji. Poszczególne efekty uczenia się powinny być wzajemnie ze sobą powiązane, uzupełniające się oraz przedstawione w sposób uporządkowany (np. od prostych do bardziej złożonych).

Poszczególne efekty uczenia się są opisywane za pomocą: umiejętności (tj. zdolności wykonywania zadań i rozwiązywania problemów) oraz kryteriów weryfikacji, które doprecyzowują ich zakres oraz określają niezbędną wiedzę i kompetencje społeczne.

Poszczególne efekty uczenia się powinny być:

- jednoznaczne – niebudzące wątpliwości, pozwalające na zaplanowanie i przeprowadzenie walidacji, których wyniki będą porównywalne, oraz dające możliwość odniesienia do poziomu PRK,
- realne – możliwe do osiągnięcia przez osoby, dla których dana kwalifikacja jest przewidziana,
- możliwe do zweryfikowania podczas walidacji,
- zrozumiałe dla osób potencjalnie zainteresowanych kwalifikacją.

Podczas opisywania poszczególnych efektów uczenia się korzystne jest stosowanie czasowników operacyjnych (np. „rozdziela”, „uzasadnia”, „montuje”).

Umiejętności	Kryteria weryfikacji (doprecyzowanie zakresu umiejętności oraz określenie niezbędnej wiedzy i kompetencji społecznych)
Przeprowadza wstępne spotkanie ze stronami	<ul style="list-style-type: none">- przedstawia zasady prowadzenia mediacji zgodnie z Kodeksem Postępowania Cywilnego;- przedstawia zalety stosowania mediacji;- zadaje stronom pytania o ich wątpliwości i obawy związane z wzięciem udziału w mediacjach;- wskazuje różnice pomiędzy postępowaniem mediacyjnym a postępowaniem sądowym, zakończonym wydaniem przez Sąd orzeczenia – wyroku.
Stosuje standardy pracy mediatora oraz zasady wynikające z Kodeksu	<ul style="list-style-type: none">- wyjaśnia standardy pracy mediatora zgodnie z krajowymi standardami pracy w zawodzie mediatora uchwalonymi przez Społeczną Radę ADR w dniu 26 czerwca 2006 r.;- wskazuje i omawia zasady wynikające z Kodeksu

Etycznego Mediatorów	<p>Etycznego Mediatorów Polskich, uchwalonego przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości w maju 2008r;</p> <ul style="list-style-type: none"> - odróżnia jakie zachowania mediatora można uznać za etyczne, a jakie za nieetyczne.
Dokonuje analizy konfliktu	<ul style="list-style-type: none"> - zadaje pytania o przyczyny i przebieg konfliktu z perspektywy obu stron; - zadaje pytania o charakter konfliktu, by określić z jakim rodzajem konfliktu mamy do czynienia (wartości, danych, struktury, relacji); - na podstawie zebranych danych ocenia czy są przeciwwskazania do zastosowania mediacji; - stosuje technikę neutralizowania i normalizowania konfliktu poprzez przewidzenie możliwego problemu w mediacji, nazwanie go i odniesieniu się do konfliktu w sposób konstruktywny.
Konstruuje monolog mediatora	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia stronom: definicję mediacji, cel mediacji, metody pracy; - wyjaśnia procedurę i przebieg mediacji; - omawia rolę stron oraz rolę mediatora.
Ustala kontrakt mediacyjny	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie kontraktu mediacyjnego; - przedstawia podstawowe zasady współpracy pomiędzy stronami a mediatorem; - wyjaśnia zasady zatwierdzania ugody mediacyjnej; - przedstawia zasady dialogu w mediacji opartego na wzajemnym szacunku komunikowania się i prosi strony o ich akceptację.
Zestaw efektów uczenia się:	02. Prezentowanie stanowisk stron
Umiejętności	Kryteria weryfikacji
Rozpoznaje przedmiot sporu	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje ustaleń co do kolejności wypowiedzi stron; - zadaje pytania o stanowiska wyjściowe stron dotyczące sporu; - zadaje pytania dookreślające służące wyjaśnieniu, o co

	<p>toczony jest spór;</p> <ul style="list-style-type: none"> - porządkuje, podsumowuje i wyjaśnia tematy mediacji, by uchwycić najważniejsze kwestie dotyczące sporu.
<p>Identyfikuje propozycje stron</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: stanowisk, interesów i potrzeb; - zadaje pytania dotyczące doprecyzowania oczekiwań i propozycji stron; - sprawdza czy wskazane interesy stron są sprzeczne ze sobą i zaspokojenie ich będzie wymagało kompromisu, czy są zróżnicowane pod względem wartości i ugoda będzie wymagała uwzględnienia wzajemnych preferencji, czy są uzupełniające w swoim zakresie w celu ustalenia potrzeb stojących za interesami; - stosuje parafrazę w celu doprecyzowania wypowiedzi stron; - zadaje pytania związane z wyjaśnianiem faktów, aby doprecyzować oczekiwania stron; - definiuje pojęcia BATNA i WATNA.
<p>Zestaw efektów uczenia się:</p>	<p>03. Rozpoznawanie interesów stron</p>
<p>Umiejętności</p>	<p>Kryteria weryfikacji</p>
<p>Buduje relacje pomiędzy stronami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zjawiska psychologiczne towarzyszące konfliktowi, mechanizmy i postawy zakłócające proces dochodzenia do porozumienia; - omawia blokady komunikacyjne i zasady budowania konstruktywnego dialogu; - stosuje technikę przeformułowania w celu wspierania rozwiązania problemu; - przeformułuje wypowiedź negatywną na neutralną; - stosuje technikę zamiany ataku personalnego w skupienie się na problemie.
<p>Prowadzi proces wentylacji emocji stron</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zadaje pytania odwracające role, budujące wzajemne zrozumienie; - stosuje techniki dowartościowania poprzez wydobicie, wzmocnienie i rozszerzenie na podstawie faktów ujawnionych w rozmowach stron, które mogą być

	użyteczne w osiągnięciu porozumienia.
Zarządza emocjami stron	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje technikę odzwierciedlania emocji; - odwołuje się do zasad mediacji i kontraktu w razie ich łamania; - podaje przykłady sytuacji, w których wskazane jest wprowadzenie spotkania na osobności i podaje zasady prowadzenia takich spotkań; - stosuje strategię analityczną (wskazuje i nazywa trudności komunikacyjne doświadczane przez strony).
Identyfikuje oczekiwania i potrzeby stron	<ul style="list-style-type: none"> - zadaje pytania o potrzeby i interesy stron; - zadaje pytania przeformułujące zgłaszane oczekiwania na potrzeby; - tworzy arkusz rozbieżności i zgodności stanowisk w celu wykazania wspólnych interesów stron oraz naświetlenia rozbieżności.
Podsumowuje efekty rozmów	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje komunikat informacji zwrotnej FOU, przedstawia fakty, nazywa interesy każdej ze stron, wskazując na zgodność lub sprzeczność oraz wyrażone przez strony oczekiwania; - stosuje asertywny komunikat „Ja” komunikaty w celu edukowania stron na temat pokojowych form wypowiedzi.
Zestaw efektów uczenia się:	04. Generowanie opcji i poszukiwanie rozwiązań
Umiejętności	Kryteria weryfikacji
Wspomaga proces kreatywnego poszukiwania rozwiązań	<ul style="list-style-type: none"> - zadaje pytania pobudzające do zgłaszania rozwiązań; - tworzy wraz ze stronami listę różnych opcji i dostępnych rozwiązań oraz zgodności z obowiązującymi przepisami prawa; - w wypadku wątpliwości w zakresie oceny prawnej wskazuje ekspertów zewnętrznych niezbędnych do konsultacji; - analizuje rozwiązania pod kątem użyteczności i wykonalności; - ustala ze stronami reguły dokonywania wyboru rozwiązań;

	<ul style="list-style-type: none"> - zadaje pytania skłaniające strony do modyfikacji rozwiązań tak, by zaspokajały interesy każdej ze stron; - stosuje strategie wzmocnień pozytywnych poprzez uwspólnianie tj. wskazywanie tego, co łączy strony; - stosuje uruchamianie motywacji zewnętrznej poprzez przypominanie korzyści z mediacji; - stosuje uruchamianie motywacji wewnętrznej poprzez zadawanie pytań dotyczących wartości celem uzyskania głębszych i trwalszych rezultatów; - na zgodny wniosek stron wskazuje sposób rozwiązania sporu z pouczeniem, iż nie jest on wiążący dla stron.
Prowadzi proces do porozumienia końcowego	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy końcowy plan działania, który określa zobowiązania stron oraz sposób realizacji proponowanych rozwiązań; - ustala sposób wdrażania poszczególnych rozwiązań.
Zestaw efektów uczenia się:	05. Sporządzenie porozumienia końcowego i dokumentów mediacyjnych
Umiejętności	Kryteria weryfikacji
Charakteryzuje regulacje prawne związane z zawieraniem ugody	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje i uzasadnia dopuszczalność i konieczność rozstrzygnięcia mediowanych kwestii w jednej lub w kilku ugodach; - omawia podstawowe zasady konstruowania ugody, aby uzgodniona przed mediatorem ugoda w przyszłości nadawała się do egzekucji (<i>określenie stron, zobowiązania, terminów wykonania zobowiązania, sankcji za niewykonanie zobowiązania, odsetki, wyczerpania wzajemnych roszczeń stron</i>); - rozróżnia ugodę, która zostanie przyjęta przez Sąd poprzez nadanie jej klauzuli wykonalności od ugody, która zostanie przyjęta przez jej zatwierdzenie; - omawia konsekwencje prawne funkcjonowania wadliwej ugody w obrocie prawnym i sposobu jej wzruszenia, które przedstawia stronom w procesie mediacji celem wyeliminowania działań stron w złej

	<p>wierze;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w jakich postępowaniach, co do jakich praw, nie jest dopuszczalne zawarcie ugody.
Sporządza dokumenty mediacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady tworzenia dokumentacji mediacyjnej oraz zasady składania dokumentacji mediacyjnej do sądu; - sporządza projekt ugody niezawierający sprzeczności, zrozumiały, zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego; - tworzy dokumentację mediacyjną (umowa o mediację, umowa o przeprowadzenie mediacji, protokół mediacyjny, ugody mediacyjną oraz wniosek o zatwierdzenie ugody przez Sąd); - omawia zasady zatwierdzania ugody mediacyjnej przez Sąd w postępowaniu pozasądowym na wniosek stron; - udziela stronom pouczeń na temat przesłanek odmowy zatwierdzenia ugody przez Sąd; - weryfikuje treść ugody pod względem wzajemnego charakteru ustępstw, będącego podstawową przesłanką ugody w kodeksie cywilnym (art. 917 KPC), jej skutków materialnoprawnych i procesowych oraz ewentualnych elementów obligatoryjnych - wskazuje ekspertów zewnętrznych (prawników) do weryfikacji treści ugody, w wypadku ujawnienia wątpliwości odnośnie skutków materialnoprawnych i procesowych oraz pod względem jej zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego; - ustala zasady przestrzegania zawartej ugody mediacyjnej.
Zestaw efektów uczenia się:	06. Posługiwanie się wiedzą z zakresu prawa niezbędną na każdym etapie mediacji
Umiejętności	Kryteria weryfikacji
Charakteryzuje reguły, zasady i konsekwencje prawne istotne w kontekście	<ul style="list-style-type: none"> - omawia podstawowe ramy prawne mediacji wynikające z art.183 1-5 Kodeksu Postępowania Cywilnego; - rozróżnia podstawowe pojęcia z zakresu prawa zobowiązań i właściwie określa charakter roszczenia

mediacji cywilnej	<p>(stosunek prawny, zobowiązanie, świadczenie wzajemne, ekwiwalentność świadczeń, roszczenie pieniężne i niepieniężne, zasady współzycia społecznego, naprawienie szkody, odpowiedzialność kontraktowa, jak i z czynu niedozwolonego, wykonanie zobowiązań i skutki ich niewykonania);</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje definicje w zakresie prawa zobowiązań (stosunek prawny, świadczenie, zobowiązanie, czynność prawna, umowa zobowiązaniowa, ekwiwalentność świadczeń, roszczenie, zasady współzycia społecznego, naprawienie szkody, czyn niedozwolony, wykonanie zobowiązań i skutki ich niewykonania); - ustala czy uczestnicy postępowania mediacyjnego mają zdolność do czynności prawnych, są należycie umocowani i reprezentowani; - określa prawidłową formę dokonania czynności prawnej, wskazuje wady oświadczenia woli jakie mogą ujawnić się przy procesie mediacji; - rozróżnia specyfikę umów z udziałem konsumenta; - rozróżnia zasady reprezentacji dla poszczególnych kategorii osób prawnych.
Postępuje się wiedzą z zakresu procedury cywilnej	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przebieg postępowania sądowego (zasady postępowania dowodowego, zaskarżalność rozstrzygnięć, w szczególności w kontekście oczekiwania na prawomocne rozstrzygnięcie); - określa warunki dla przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia przy przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego; - rozróżnia koszty postępowania od kosztów procesu, zastępstwa procesowego, - omawia koszty postępowania mediacyjnego, zasady związane z obciążaniem stron tymi kosztami i zasady zwrotu opłaty w całości lub w części;

- omawia jakie roszczenia są związane z roszczeniem głównym będącym przedmiotem mediacji;
- określa roszczenia akcesoryjne;
- wskazuje konsekwencje zawarcia ugody (powaga rzeczy ugodzonej).

Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

Określenie wymagań stanowiących podstawę do przeprowadzania walidacji w różnych instytucjach. Wymagania powinny dotyczyć:

- *metod stosowanych w walidacji – służących weryfikacji efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji, ale także (o ile to potrzebne) identyfikowaniu i dokumentowaniu efektów uczenia się;*
- *zasobów kadrowych – wymagań kompetencyjnych w stosunku do osób przeprowadzających walidację;*
- *sposobu prowadzenia walidacji oraz warunków organizacyjnych i materialnych, niezbędnych do prawidłowego prowadzenia walidacji.*

Wymagania dotyczące walidacji mogą być wskazane dla pojedynczych zestawów efektów uczenia się lub dla całej kwalifikacji.

Wymagania mogą być uzupełnione o dodatkowe wskazówki dla instytucji oraz osób projektujących i przeprowadzających walidację, a także dla osób ubiegających się o uzyskanie kwalifikacji.

1. Etap weryfikacji

1.1. Metody

Weryfikacja składa się z dwóch etapów: egzaminu teoretycznego (testu wiedzy) i egzaminu praktycznego. Test wiedzy przeprowadzany jest w elektronicznym systemie w ośrodku egzaminacyjnym. Osobie egzaminowanej podczas rozwiązywania testu nie wolno korzystać z innych aplikacji (w tym otwierać stron internetowych) niż system do przeprowadzania egzaminu. W części praktycznej dopuszcza się zastosowanie następujących metod weryfikacji: próbka pracy połączona z symulacją, rozmowa z komisją, analiza dowodów.

1.2. Zasoby kadrowe

W procesie weryfikacji biorą udział:

- operator systemu egzaminacyjnego, który organizuje zaplecze techniczne do przeprowadzenia weryfikacji i nadzoruje przebieg testu;
- komisja weryfikacyjna, składająca się z 2 egzaminatorów, która przeprowadza część praktyczną egzaminu.

Osoba będąca egzaminatorem może być jednocześnie operatorem systemu egzaminacyjnego.

Operator systemu egzaminacyjnego musi posiadać:

- wykształcenie minimum średnie,
- znajomość obsługi komputera w zakresie uruchamiania oraz podstawowej obsługi systemu i

zainstalowanych aplikacji,

- umiejętność rozwiązywania problemów w sytuacji trudności z nawiązaniem lub zanikiem połączenia internetowego lub obsługą przeglądarki w zakresie kompatybilności z platformą egzaminacyjną.

Weryfikację efektów uczenia się w części praktycznej prowadzi komisja weryfikacyjna, składająca się z min. 2 osób. Każdy członek komisji weryfikacyjnej musi:

- posiadać wykształcenie wyższe magisterskie (kwalifikacja pełna na poziomie 7 PRK zgodnie z art. 8 ustawy o ZSK) z psychologii, pedagogiki, resocjalizacji, prawa, filozofii lub socjologii oraz:

- posiadać minimum dwuletnie doświadczenie w prowadzeniu mediacji potwierdzone rekomendacją Ośrodka Mediacji lub sądu (w przypadku prowadzenia mediacji sądowych) lub udokumentowane protokołami odbioru/referencjami (z wymienioną datą przeprowadzenia szkolenia, nazwą podmiotu, ilością osób biorących udział w szkoleniu) szkolenia z mediacji (co najmniej 500 h dydaktycznych),

- posiadać ukończone szkolenie z zakresu mediacji oraz co najmniej 2 specjalizacje z zakresu mediacji (w tym obligatoryjnie mediacji cywilnej i gospodarczej) oraz szkolenie z kompetencji psychospołecznych (co najmniej 40 h szkoleniowych),

- akceptować zasady etyki zawodowej mediatora,

- znać aktualnie obowiązujące regulacje prawne w zakresie mediacji,

- znać i akceptować standardy prowadzenia mediacji i postępowania mediatora,

- posiadać pełną zdolność do czynności prawnych,

- stosować kryteria weryfikacji przypisane do efektów uczenia się dla opisywanej kwalifikacji oraz kryteria oceny formalnej i merytorycznej dowodów na posiadanie efektów uczenia się właściwych dla opisywanej kwalifikacji,

- stosować zasady prowadzenia weryfikacji, a także różne metody weryfikacji efektów uczenia się, zgodnie z celami walidacji i zasadami Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Instytucja walidująca musi stosować rozwiązania zapewniające rozdzielenie procesów kształcenia i szkolenia od walidacji. W szczególności istotne jest zapewnienie bezstronności osób przeprowadzających walidację m.in poprzez rozdział osobowy mający na celu zapobieganie konfliktowi interesów osób przeprowadzających walidację. Osoby te nie mogą weryfikować efektów uczenia się osób, które były przez nie przygotowywane do uzyskania kwalifikacji *Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych*.

1.3. Sposób organizacji walidacji oraz warunki organizacyjne i materialne

Instytucja prowadząca walidację musi zapewnić:

- stanowisko komputerowe dla kandydata ubiegającego się o nadanie kwalifikacji (jedno stanowisko dla jednego kandydata), wyposażone w przeglądarkę internetową z dostępem do Internetu) do realizacji części teoretycznej egzaminu;
- stół, 3 krzesła oraz materiały biurowe (kartki, długopis);
- 2 statystów, którzy odgrywają rolę stron w procesie mediacji (w rolę statystów mogą wcielić się również inni uczestnicy podchodzący do walidacji);
- opracowane casusy mediacji.

Instytucja prowadząca walidację musi zapewnić bezstronną i niezależną procedurę odwoławczą, w ramach której osoby uczestniczące w procesie walidacji i certyfikacji, mają możliwość odwołania się od decyzji dotyczących spełnienia wymogów formalnych, samych egzaminów, a także decyzji kończącej walidację. W przypadku negatywnego wyniku walidacji instytucja prowadząca walidację jest zobowiązana przedstawić uzasadnienie decyzji.

2. Etapy identyfikowania i dokumentowania

Instytucja prowadząca walidację zapewnia wsparcie doradcy na etapie identyfikowania i na etapie dokumentowania posiadanych efektów uczenia się.

Doradca:

- stosuje metody i narzędzia pomocne przy identyfikowaniu i dokumentowaniu kompetencji;
- zna zasady weryfikacji dowodów na osiągnięcie efektów uczenia się;
- przestrzega wysokich standardów etyki zawodowej;
- zna wymagane efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ustalone dla kwalifikacji będących w zakresie jego działania jako doradcy walidacyjnego;
- zna metody i narzędzia stosowane w celu zweryfikowania wymaganych efektów uczenia dla kwalifikacji będących w zakresie jego działania jako doradcy walidacyjnego.

Nazwa kwalifikacji

Pełna nazwa kwalifikacji, która ma być widoczna w ZRK i być umieszczana na dokumencie potwierdzającym jej uzyskanie.

Nazwa kwalifikacji (na ile to możliwe) powinna:

- jednoznacznie identyfikować kwalifikację,
- różnić się od nazw innych kwalifikacji,
- różnić się od nazwy zawodu, stanowiska pracy lub tytułu zawodowego, uprawnienia,
- być możliwie krótka,
- nie zawierać skrótów,
- być oparta na rzeczowniku odczasownikowym, np. „gromadzenie”, „przechowywanie”, „szycie”.

Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach gospodarczych

Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji

Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji, a także okres jego ważności i w razie potrzeby warunki przedłużenia ważności.

W przypadku kwalifikacji nadanej na czas określony należy wskazać, po jakim czasie konieczne jest odnowienie ważności kwalifikacji, oraz omówić

warunki, jakie muszą być spełnione, aby ważność dokumentu została przedłużona.

Nazwa dokumentu: Certyfikat potwierdzający kwalifikację *Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych*

Certyfikat ważny 10 lat

W celu odnowienia certyfikatu kandydat poddawany jest weryfikacji, w której dopuszczalne są metody: analiza dowodów, test, symulacja, rozmowa z komisją.

Propozycje dotyczące przypisania poziomu PRK do kwalifikacji

Oprócz propozycji dotyczącej przypisania do danej kwalifikacji poziomu PRK (od 1 do 8), ustawa nakazuje przedstawienie propozycji odniesienia do odpowiedniego poziomu Sektorowej Ramy Kwalifikacji, jeśli w danym sektorze lub branży jest sektorowa rama i jest ona włączona do ZSK.

5 PRK

Orientacyjny nakład pracy potrzebny do uzyskania kwalifikacji

Przeciętna liczba godzin, które trzeba poświęcić na osiągnięcie efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji oraz na ich walidację (1 godzina = 60 minut).

W pierwszej kolejności warto ustalić orientacyjny nakład pracy dla poszczególnych zestawów efektów uczenia się. orientacyjny nakład pracy dla kwalifikacji odpowiada sumie nakładu pracy potrzebnego do uzyskania wyodrębnionych w niej zestawów efektów uczenia się.

90 godzin szkolenia, 45 godzin pracy własnej

Krótką charakterystyką kwalifikacji

Wybrane informacje o kwalifikacji skierowane do osób zainteresowanych uzyskaniem kwalifikacji oraz do pracodawców, które pozwolą im szybko ocenić, czy dana kwalifikacja jest właśnie tą, której poszukują.

Krótką charakterystyką może odpowiadać na pytanie: „Jakie działania lub zadania jest w stanie podejmować osoba posiadająca daną kwalifikację?”.

Osoba posiadająca kwalifikację *Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych* jest gotowa do samodzielnego planowania i przeprowadzania pełnego procesu mediacji w sprawach gospodarczych zarówno w postępowaniach sądowych, jak i pozasądowych. Dokonuje analizy konfliktu, rozpoznaje przedmiot sporu oraz stanowiska i oczekiwania stron. Na podstawie analizy ocenia czy nie ma przeciwwskazań do zastosowania mediacji. Jest przygotowana do motywowania i

wspierania stron w poszukiwaniu rozwiązań sprzyjających rozwiązywaniu konfliktów. Stosując techniki zarządzania emocjami oraz techniki negocjacyjne prowadzi strony do uzyskania porozumienia końcowego. Sporządza dokumenty mediacyjne oraz ustala zasady przestrzegania osiągniętego porozumienia. Aktualizuje swoją wiedzę z zakresu mediacji oraz zastosowania podstaw prawnych związanych z procedurą mediacji. Posiada podstawową wiedzę z zakresu prawoznawstwa, prawa cywilnego i gospodarczego i umie ją wykorzystać w postępowaniu mediacyjnym. Przygotowuje niezbędną dokumentację mediacyjną.

Osoba posiadająca kwalifikację może znaleźć zatrudnienie w instytucjach oraz podmiotach, w których istotne są kompetencje z zakresu prowadzenia mediacji w sprawach cywilnych, w szczególności sprawach gospodarczych oraz sztuki rozwiązywania konfliktów m.in.: w kancelariach lub ośrodkach mediacyjnych, dużych organizacjach zajmujących się biznesem, korporacjach o zasięgu międzynarodowym, podmiotach zajmujących się obrotem wierzytelnościami, spółkach prawa handlowego, klubach sportowych czy samorządzie terytorialnym i administracji publicznej.

Osoba posiadająca kwalifikację może również prowadzić własną działalność gospodarczą (kancelaria mediacyjna) lub świadczyć usługi na zlecenie w zakresie mediacji oraz uzyskać wpis na listę Stałych Mediatorów prowadzoną przez Sądy Okręgowe (po spełnieniu dodatkowych wymagań: nie była karana za przestępstwo umyślne, co najmniej 26-letnia, znająca język polski oraz posiadająca wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji (w rozporządzeniu przykładowo wskazano, że dokumenty powinny poświadczать m.in. odbycie szkolenia z zakresu mediacji, określać specjalizację mediatora oraz jego wykształcenie).

W orientacyjnym nakładzie pracy podano czas potrzebny na szkolenie. Szacowany dodatkowy czas pracy własnej wynosi 45 godzin. Orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego otrzymanie kwalifikacji wynosi 3500 zł brutto.